

Dagens plan: Hashing

- Hashtabeller (kapittel 5.1)
- Hash-funksjoner (kapittel 5.2)
- Kollisjonshåndtering
 - Åpen hashing (kapittel 5.3)
 - Lukket hashing (kapittel 5.4)
- Rehashing (kapittel 5.5)
- Utvidbar hashing (kapittel 5.6)

Ark 1 av 29

Forelesning 5.9.2005

HASHING

Anta at en bilforhandler har 50 ulike modeller han ønsker å lagre data om. Hvis hver modell har et entydig nummer mellom 0 og 49 kan vi enkelt lagre dataene i en array som er 50 lang.

Hva hvis numrene ligger mellom 0 og 49 999?

- Array som er 50 000 lang:
 - sløsing med plass!
- Array som er 50 lang:
 - søking tar lineær tid. . .

Forelesning 5.9.2005

Ark 2 av 29

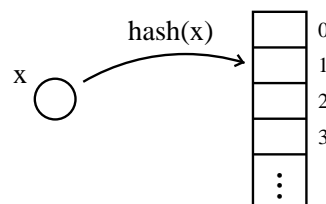
Hashtabeller

- En **hashtabell** tilbyr innsetting, sletting og søking med **konstant** gjennomsnittstid.
- Men: operasjoner som `finnMinste` og `skrivSortert` har **ingen** garantier.
- Brukes gjerne når vi først og fremst ønsker et raskt svar på om et gitt element finnes i datastrukturen eller ikke.
- Eksempler:
 - **kompilatorer** (Er variabel `y` deklartert?)
 - **stavekontroller** (Finnes ord `x` i ordlisten?)
 - **spill** (Har jeg allerede vurdert denne stillingen via en annen trekkrekkefølge?)

Forelesning 5.9.2005

Ark 3 av 29

- Ideen i hashing er å lagre elementene i en array (hashtabell), og la verdien til elementet `x` (eller en del av `x`, kalt nøkkelen til `x`) bestemme plasseringen (indeksen) til `x` i hashtabellen.

Egenskaper til en god hash-funksjon:

- **Rask** å beregne
- Kan gi **alle mulige verdier** fra 0 til `tableSize - 1`.
- Gir en **god fordeling** utover tabellindeksene.

Forelesning 5.9.2005

Ark 4 av 29

Det teoretiske ideal

Perfekt situasjon:

- n elementer
- tabell med n plasser
- hash-funksjon slik at
 - den er lett (rask) å beregne
 - forskjellige nøkkelverdier gir forskjellige indekser

Eksempel:

Hvis modellene er nummerert

0, 1 000, 2 000, ..., 48 000, 49 000

kan data om modell i lagres på indeks $i/1\,000$ i en tabell som er 50 stor.

Problem: Hva hvis modell 4 000 får nytt nummer 3 999?

Den praktiske virkelighet

I praksis: Ønsker i hvert fall at hash-funksjonen skal gi en så **jevn fordeling** som mulig.

Temaer

- Hvordan velge **hash-funksjon**?
 - ofte er nøklene strenger
- Hvordan håndtere **kollisjoner**?
- Hvor **stor** bør hashtabellen være?

Hash-funksjoner

For heltall: $key \bmod tableSize$
Gir jevn fordeling for tilfeldige tall.

Pass på at ikke nøklene har spesielle egenskaper: Hvis $tableSize = 10$ og alle nøklene slutter på 0 vil alle elementene havne på samme indeks!

Huskeregel:

- La alltid tabellstørrelsen være et **primtall**.

Strenger som nøkler

Vanlig strategi: ta utgangspunkt i ascii/unicode-verdiene til hver bokstav og "gjør noe lurt".

Funksjon 1

Summer verdiene til hver bokstav.

```
public static int hash1(String key, int tableSize) {
    int hashVal = 0;

    for (int i = 0; i < key.length(); i++) {
        hashVal += key.charAt(i);
    }

    return (hashVal % tableSize);
}
```

- **Fordel:** Enkel å implementere og beregne.
- **Ulempe:** Dårlig fordeling hvis tabellstørrelsen er stor.

Funksjon 2

Bruk bare de tre første bokstavene og vekt disse.

```
public static int hash2(String key, int tableSize) {
    return (key.charAt(0) + 27 * key.charAt(1) +
            729 * key.charAt(2)) % tableSize;
}
```

- **Fordel:** Grei fordeling for tilfeldige strenger.
- **Ulempe:** Vanlig språk er ikke tilfeldig!

Funksjon 3

$$\sum_{i=0}^{keySize-1} key[keySize - i - 1] \cdot 37^i$$

```
public static int hash3(String key, int tableSize) {
    int hashVal = 0;

    for (int i = 0; i < key.length(); i++) {
        hashVal = 37 * hashVal + key.charAt(i);
    }

    hashVal = hashVal % tableSize;
    if (hashVal < 0) {
        hashVal += tableSize;
    }
    return hashVal;
}
```

- **Fordel:** Enkel og relativt rask å beregne. Stort sett bra nok fordeling.
- **Ulempe:** Beregningen tar lang tid for lange nøkler.

**Hash-funksjoner:
oppsummering**

- Må (i hvert fall teoretisk) kunne gi **alle mulige verdier** fra 0 til $tableSize - 1$.
- Må gi en **god fordeling** utover tabellindeksene.
- Tenk på hva slags data som skal brukes til nøkler.
 - Fødselsår kan gi god fordeling i persondatabaser, men ikke for en skoleklasse!

Eksempel: Ideell situasjon

Input: 0, 1, 4, 9, 16, 25, 36, 49, 64, 81

Hash-funksjon: $hash(x, tableSize) = \sqrt{x}$

0	0	0
1	1	1
2	4	2
3	9	3
4	16	4
5	25	5
6	36	6
7	49	7
8	64	8
9	81	9

Hva hvis hash-funksjonen hadde vært $hash(x, tableSize) = x \bmod tableSize$ istedenfor?

Kollisjonshåndtering

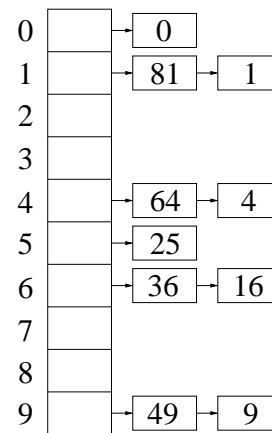
Hva gjør vi hvis to elementer hashes til den samme indeksen?

- **Åpen hashing:** Elementer med samme hashverdi samles i en liste (eller annen passende struktur).
- **Lukket hashing:** Dersom en indeks er opptatt, prøver vi en annen indeks inntil vi finner en som er ledig.

Det finnes flere strategier for å velge hvilken annen indeks vi skal prøve.

Åpen hashing

("Separate chaining")

Vi forventer at hash-funksjonen er god, slik at alle listene blir korte.

Vi definerer load-faktoren, λ , til en hashtabell til å være antall elementer i tabellen i forhold til tabellstørrelsen. For åpen hashing ønsker vi $\lambda \approx 1.0$.

Lukket hashing — åpen adressering

Prøver alternative indekser $h_0(x)$, $h_1(x)$, $h_2(x)$, ... inntil vi finner en som er ledig.

h_i er gitt ved:

$$h_i(x) = (\text{hash}(x) + f(i)) \bmod \text{tableSize}$$

og slik at $f(0) = 0$.

Merk at vi trenger en større tabell enn for åpen hashing — generelt ønsker vi her $\lambda < 0.5$.

Skal se på tre mulige strategier (valg av f):

- Lineær prøving
- Kvadratisk prøving
- Dobbel hashing

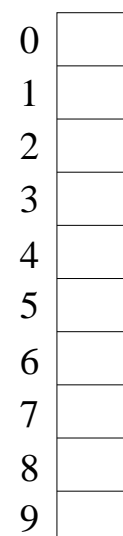
Lineær prøving

Velger f til å være en lineær funksjon av i , typisk $f(i) = i$.

Input: 89, 18, 49, 58, 69

Hash-funksjon:

$$\text{hash}(x, \text{tableSize}) = x \bmod \text{tableSize}$$

Kvadratisk prøving

Velger f til å være en kvadratisk funksjon av i , typisk $f(i) = i^2$.

Input: 89, 18, 49, 58, 69

Hash-funksjon:

$$\text{hash}(x, \text{tableSize}) = x \bmod \text{tableSize}$$

0	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	

Dobbel hashing

Bruker en ny hash-funksjon for å løse kollisjonene, typisk $f(i) = i \cdot \text{hash}_2(x)$, med $\text{hash}_2(x) = R - (x \bmod R)$ hvor R er et primtall mindre enn tableSize .

Input: 89, 18, 49, 58, 69

Andre hash-funksjon:

$$\text{hash}_2(x) = 7 - (x \bmod 7)$$

0	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	

Rehashing

Hvis tabellen blir for full, begynner operasjonene å ta veldig lang tid.

Mulig løsning:

- Lag en ny hashtabell som er omtrent dobbelt så stor (men fortsatt primtall!).
- Gå gjennom hvert element i den opprinnelige tabellen, beregn den nye hash-verdien og sett inn på rett plass i den nye hashtabellen.

Dette er en dyr operasjon, $O(n)$, men opptrer relativt sjelden (må ha hatt $n/2$ innsetninger siden forrige rehashing).

Når internminnet blir for lite

- En lese-/skriveoperasjon på en harddisk (aksesstid 7-12 millisekunder) tar nesten 1 000 000 ganger lenger tid enn tilsvarende operasjon i internminnet (aksesstid ca. 10 nanosekunder).
- O -modellen er ikke lenger gyldig ved hyppige diskaksesser siden den forutsetter at alle operasjonene tar like lang tid
- Dersom ikke hele datastrukturen får plass i interminnet (hurtiglageret), lønner det seg nesten alltid å bruke datastrukturer som minimaliserer antall diskoperasjoner.

Utvidbar hashing

Anta at vi

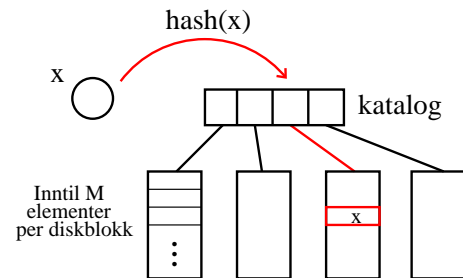
- skal lagre N dataelementer og at N varierer med tiden.
- kan lagre maksimalt M elementer i en diskblokk (= den delen av harddisken som kan hentes inn i en enkel leseoperasjon).

Problemet med å bruke vanlig hashing er at

- kollisjoner kan føre til at $\text{find}(x)$ må undersøke mange diskblokker selv om hashfunksjonen distribuerer elementene godt.
- "rehashing" blir fryktelig kostbart.

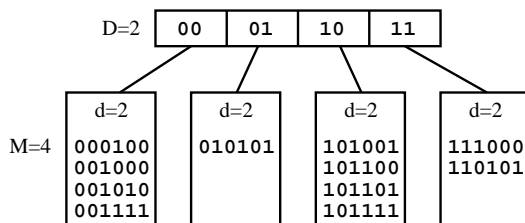
Løsning:

- Vi lar hashfunksjonen — via en katalog — angi hvilken diskblokk et element x befinner seg i (hvis det finnes).
- Dermed trenger $\text{find}(x)$ bare to diskaksesser (og bare en aksess dersom katalogen kan lagres i internminnet).

I diskblokken lagrer vi for hvert element

- den binære strengen som koder hashverdien til elementet.
- "innmaten" i elementet eller en peker til denne.
- Vi benytter de D første bitene av hashverdien til oppslag i katalogen.

- I eksemplet over forenkler vi litt og lagrer for hvert element bare hashverdien til elementet (som 6-sifret binærtall).

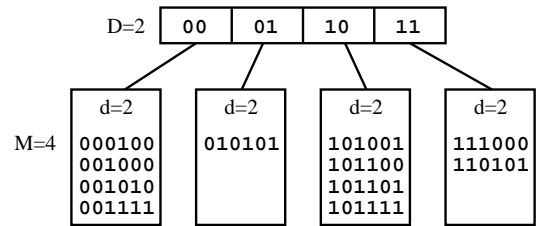
- Katalogen har 2^D indekser.
- Hver diskblokk har plass til M elementer.
- For hver diskblokk L lagrer vi et tall $d_L \leq D$.
Invariant:
Det garanteres at alle elementene i L har minst de d første bitene felles.
 - Dersom $d_L = D$ vil akkurat én indeks i katalogen peke på diskblokk L .
 - Dersom $d_L < D$ vil to eller flere indekser i katalogen peke på L .

Innsettingsalgoritme

1. Beregn $\text{hash}(x)$ og finn riktig diskblokk L ved å slå opp i katalogen på de D første sifrene i hashverdien.
2. Hvis det er færre enn M elementer i L , så sett x inn i L .
3. Hvis diskblokken derimot er full, så sammenlign d_L med D :
 - (a) Dersom $d_L < D$, "splitter" vi L i to blokker L_1 og L_2 :
 - i. Sett $d_{L_1} = d_{L_2} = d_L + 1$.
 - ii. Gå gjennom elementene i L og plasser dem i L_1 eller L_2 avhengig av verdien på de $d_L + 1$ første sifrene.
 - iii. Prøv å igjen å sette inn x (gå til punkt 2).
 - (b) Dersom $d_L = D$:
 - i. Doble katalogstørrelsen ved å øke D med 1.
 - ii. Fortsett som ovenfor (splitt L i to blokker osv.).

Eksempel

$M = 4$
(maks. 4 elementer i en diskblokk)
Antall bits i hashverdiene = 6

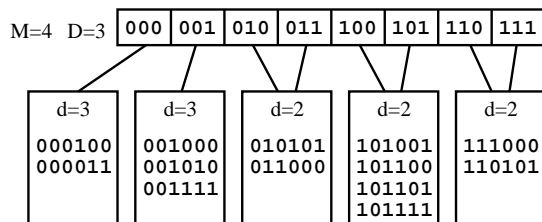
Sett inn element med hashverdi

011000

Det er ledig plass i diskblokken, så vi setter rett inn.

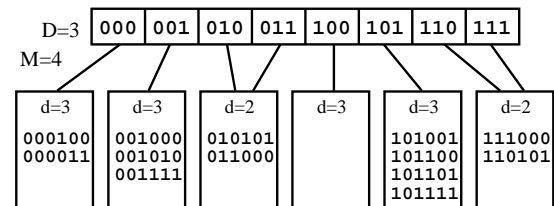
Sett inn 000011 Diskblokk 00 er full

og $d_{00} = D$, så vi utvider katalogen og splitter deretter diskblokken. Etterpå er det plass.

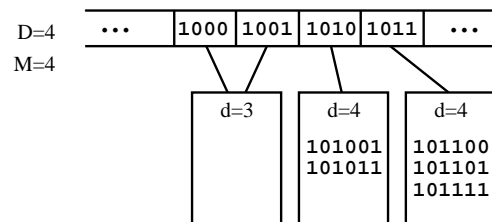

Sett inn 101011

Diskblokk 101 er full og $d_{101} < D$, så vi splitter diskblokken:

Diskblokk 101 er fortsatt full, så vi må øke D til 4 og splitte en gang til.

Merk! Algoritmen virker ikke hvis det er mer enn M elementer som hasher til samme verdi.

Fyllingsgrad til diskblokkene

- Katalogen blir veldig stor dersom mange elementer har mange ledende sifre felles.
- Får å få (forhåpentligvis) god spredning bruker vi hashfunksjon i stedet for å bruke nøkkelen til elementet direkte.
- Hvis vi antar uniform fordeling av bitmønstrene, er antall diskblokker

$$\frac{N}{M} \log_2 e = \frac{N}{M} \cdot \frac{1}{\ln 2}$$

- Forventet antall elementer pr. diskblokk:

$$\frac{N}{M} \cdot \frac{1}{\ln 2} = N \frac{M}{N} \cdot \frac{\ln 2}{1} = M \ln 2 = 0.693M$$

dvs. at i det "lange løp" vil ca. 69% av hver diskblokk være fylt opp.

- Forventet størrelse på katalogen er

$$\frac{N^{1+\frac{1}{M}}}{M}$$

dvs. at liten M gir stor katalog.